

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 85/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Ε΄

Συνεδρίαση της 17^{ης} Ιουνίου 2020

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Αντώνιος Τατσόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αθηνά Αλεφάντη, Γεώργιος Βαμβακίδης, Ιωάννης Χατζηνέκουρας, Ιωάννα Λεμπέση, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Ευθυμία Ε. Γκαράνη, Πάρεδρος Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: το με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΥΓ/ΓΔΔΥΗΔ/ΔΔΑΔ/ΤΔΠΣΕΙΔ/202455/8356/16108/15822/5119/7-5-2020 έγγραφο του Τμήματος Διαχείρισης Προσωπικού με Συμβάσεις Εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου της Δ/σης Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού (Τομέα Πολιτισμού) της Γεν. Δ/σης Διοικητικής Υποστήριξης του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται εάν, τελεσίδικη απόφαση πολιτικού δικαστηρίου που αναγνώρισε την εργασιακή σχέση συμβασιούχου ως ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και υποχρέωσε το Δημόσιο να αποδέχεται τις αντίστοιχες υπηρεσίες αυτού, γεννά υποχρέωση συμμόρφωσης της Διοίκησης **α)** ως απόφαση «παράγουσα υποχρέωση συμμόρφωσης» ή ως απόφαση «εκτελεστή», κατά το άρθρο 1 παρ. 1 ν. 3068/2002 και **β)** ως απόφαση που έκρινε με δύναμη δεδδικασμένου.

Ιστορικό.

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με την, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, από 17-3-2017 αγωγή της, η Γ.Π., επικαλούμενη ότι, από την 1-5-1992 έως και το 2017 υπηρετούσε ως αρχαιολόγος με διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου (ΙΔΟΧ) στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Σπάρτης, ζήτησε α) να αναγνωρισθεί ότι η σχέση που τη συνέδεε με το Ελληνικό Δημόσιο ήταν εξαρχής σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ) και β) να υποχρεωθεί το Δημόσιο να αποδέχεται τις εργασίες της ως υπαλλήλου ΙΔΑΧ, με την απειλή χρηματικής ποινής 300,00 ευρώ ημερησίως για κάθε ημέρα άρνησης συμμόρφωσης. Με το από 25-9-2017 δικόγραφο προτάσεών του, το Ελληνικό Δημόσιο ζήτησε την απόρριψη της αγωγής, μεταξύ άλλων και για το λόγο ότι οι συμβάσεις της ενάγουσας με την ΕΦΑ Σπάρτης δεν παρουσίαζαν χρονική συνέχεια, αφού για μεγάλα διαστήματα (από 6 μήνες έως και 4,5 έτη) παρεμβάλλονταν συμβάσεις αυτής με φυσικά και νομικά πρόσωπα ξένα προς το Δημόσιο (κοινοπραξίες κατασκευής δημόσιων έργων, ιδιώτες-ιδιοκτήτες ακινήτων κλπ.)

2. Επί της αγωγής εκδόθηκε η 133/2018 απόφαση του άνω Δικαστηρίου που εκτίμησε, μεταξύ άλλων, ότι η ενάγουσα *«εργάζονταν ως αρχαιολόγος, κατ' εντολή και σύμφωνα με τις υποδείξεις του εναγόμενου, καλύπτοντας πάγιες και διαρκείς ανάγκες αυτού, κατά δε τα ελάχιστα χρονικά διαστήματα μεταξύ των συμβάσεων ορισμένου χρόνου βρίσκονταν σε ετοιμότητα εργασίας, στη διάθεση του εναγόμενου.»* Με το σκεπτικό αυτό, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δέχθηκε την αγωγή, αναγνώρισε ότι η ενάγουσα συνδεόταν με το Δημόσιο από την 1-5-1992 με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ΙΔΑΧ, υποχρέωσε αυτό να αποδέχεται τις υπηρεσίες της στο πλαίσιο εργασίας ΙΔΑΧ, κήρυξε την απόφασή του προσωρινά εκτελεστή και απήγγειλε χρηματική ποινή 100,00 ευρώ σε βάρος του Δημοσίου για κάθε μέρα μη αποδοχής των υπηρεσιών της ενάγουσας.

3. Επί της από 3-10-2018 έφεσης του Ελληνικού Δημοσίου, εκδόθηκε η 5479/2019 τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών (Τμ. 4^ο), η οποία δέχθηκε την έφεση, εξαφάνισε την 133/2018 πρωτόδικη απόφαση, κράτησε την αγωγή και, δικάζοντας επ' αυτής, τη δέχθηκε μερικά, αναγνώρισε

ότι η ενάγουσα-εφεσίβλητη συνδεόταν με το Δημόσιο με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ΙΔΑΧ από τον Ιανουάριο του 1995, υποχρέωσε το εναγόμενο να αποδέχεται τις προσηκόντως προσφερόμενες υπηρεσίες της ενάγουσας και απήγγειλε χρηματική ποινή ύψους εκατό (100,00) ευρώ σε βάρος του Δημοσίου για κάθε ημέρα άρνησης συμμόρφωσής του προς την διάταξη περί αποδοχής των υπηρεσιών της αντιδίκου. Κατά της ως άνω απόφασης το Ελληνικό Δημόσιο άσκησε την από 19-12-2019 αναίρεση, η οποία πρόκειται να συζητηθεί ενώπιον του Αρείου Πάγου την 10-11-2020.

4. Την 21-11-2019 η Γ.Π. κοινοποίησε εξώδικη αίτηση προς το ΥΠΠΟΑ με το εξής περιεχόμενο: *«Δια της παρούσης, αιτούμαι να τοποθετηθώ άμεσα σε θέση εργαζόμενου αρχαιολόγου με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, σύμφωνα με τη σύμβαση που μας συνδέει, το νόμο και την με αριθμό 5479/2019 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, η οποία σας έχει επιδοθεί και με αναγνώριση όλων των δικαιωμάτων μου και να αποδέχεσθε τις υπηρεσίες μου σύμφωνα με τα παραπάνω.»*

5. Στο έγγραφο του ερευνώμενου ερωτήματος, η υπηρεσία αναφέρει ότι αντιμετωπίζει περιπτώσεις συμβασιούχων, οι οποίοι κρίθηκαν ως συμβασιούχοι ΙΔΑΧ δυνάμει τελεσίδικων αποφάσεων και ζητούν από το ΥΠΠΟΑ να τους απασχολεί ως υπαλλήλους ΙΔΑΧ, επικαλούμενοι σχετική υποχρέωση του Δημοσίου να συμμορφωθεί προς τις τελεσίδικες αυτές αποφάσεις λόγω αφενός μεν του άρθρου 1 ν. 3068/2002 και αφετέρου του δεδिकाσμένου της τελεσίδικης δικαστικής κρίσης. Ενόψει αυτών και με αφορμή την εξώδικη αίτηση της Γ.Π., η υπηρεσία ερωτά

-αν η 5479/2019 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών υποχρεώνει τη Διοίκηση σε συμμόρφωση i) ως απόφαση που παράγει υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστή κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις, σύμφωνα με τη διαζευκτική αναφορά του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3068/2002 και/ή ii) ως τελεσίδικη απόφαση που έκρινε με δύναμη δεδिकाσμένου και

-σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, σε ποιες ενέργειες συμμόρφωσης θα πρέπει να προβεί.

Νομοθετικό Πλαίσιο.

6. Στο άρθρο 95 του Συντάγματος και στο άρθρο 1 του εκτελεστικού νόμου 3068/2002 «Συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις ....» (Α' 274/14-11-2002), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.

«Άρθρο 95. 1. ... 5. Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. .... Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης.

Ν. 3068/2002.

«Άρθρο 1. Το Δημόσιο, ... έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει».

7. Στο άρθρο 19 ν. 1715 της 30 Μαρτίου/4 Απριλίου 1951 (Α' 94) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρον 19. 1. Η ασκηθείσα υπό του Δημοσίου, ... αίτησις αναιρέσεως κατά τελεσιδίκου δικαστικής αποφάσεως, ως και η προς άσκησιν τοιαύτης προθεσμία, αναστέλλει την κατά των νομικών τούτων προσώπων εκτέλεσιν της αποφάσεως, και καθ' ας έτι περιπτώσεις θα επιτρέπετο αύτη.... 2. ....».

8. Στα άρθρα 321, 322 παρ. 1, 324 και 904 παρ. 1,2 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚΓΠολΔ) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 321. Όσες οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων δεν μπορούν να προσβληθούν με Ανακοπή Ερημοδικίας και έφεση είναι τελεσιδίκες και αποτελούν Δεδικασμένο.»

«Άρθρο 322.- 1. Το Δεδικασμένο εκτείνεται στο ουσιαστικό ζήτημα που κρίθηκε, αν η απόφαση έκρινε οριστικά για μια έννομη σχέση που έχει προβληθεί με αγωγή, ... 2. ....»

«Άρθρο 324. Δεδικασμένο υπάρχει μεταξύ των ίδιων προσώπων με την ίδια ιδιότητα μόνο για το δικαίωμα που κρίθηκε και εφόσον πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και την ίδια ιστορική και νομική αιτία.»

«Άρθρο 904. 1. Αναγκαστική εκτέλεση μπορεί να γίνει μόνο βάσει εκτελεστού τίτλου. 2. Εκτελεστοί τίτλοι είναι α) οι τελεσίδικες αποφάσεις, ...»

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων.

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος, συνάγονται τα ακόλουθα:

9. Με το άρθρο 1 του ν. 3068/2002, που εκδόθηκε σε εκτέλεση του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος, ορίστηκε ότι το Δημόσιο έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις (και) των διοικητικών και των πολιτικών Δικαστηρίων, οι οποίες «*παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης*» ή «*είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις*»¹. Η υπηρεσία, επισημαίνοντας τη διαζευκτική διατύπωση της διάταξης, προβληματίζεται για το αν η 5479/2019 απόφαση του Εφετείου Αθηνών εμπίπτει σε κάποια από τις δύο κατηγορίες δικαστικών αποφάσεων του άνω άρθρου.

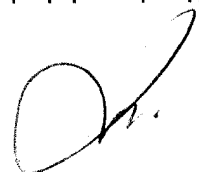
10. Αναφορικά με την πρώτη κατηγορία δικαστικών αποφάσεων του κρίσιμου άρθρου, ήτοι τις αποφάσεις που παράγουν «*υποχρέωση συμμόρφωσης*», παρατηρείται ότι, από πλευράς του θετού δικαίου, ρητή αναφορά του όρου «*συμμόρφωση*» απαντάται αποκλειστικά στις διατάξεις των άρθρων 50 π.δ. 18/1989 και 198 ΚΔΔ, που αφορούν στις ακυρωτικές αποφάσεις των Διοικητικών Δικαστηρίων². Κατά πάγια θέση της νομολογίας, ως συμμόρφωση προς ακυρωτική απόφαση ορίζεται αφενός μεν η αποχή της

¹ Η διάταξη αφορά στις αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών Δικαστηρίων, ωστόσο, ενόψει του πραγματικού του ερωτήματος, η εισήγηση θα απασχοληθεί με τις αποφάσεις των πολιτικών Δικαστηρίων και αφηγηματικά με τις διατάξεις των διοικητικών Δικαστηρίων.

² Αναφορικά με τις ακυρωτικές αποφάσεις του ΣτΕ και των Διοικητικών Εφετείων, το άρθρο 50 π.δ. 18/1989 προβλέπει τα εξής: «1. Η απόφαση που δέχεται την αίτηση ακυρώσεως απαγγέλλει την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης και συνεπάγεται νόμιμη κατάργησή της έναντι όλων, ... 4. Οι διοικητικές αρχές, σε εκτέλεση της υποχρέωσής τους κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, πρέπει να συμμορφώνονται ανάλογα με κάθε περίπτωση, με θετική ενέργεια προς το περιεχόμενο της απόφασης του Συμβουλίου ή να απέχουν από κάθε ενέργεια που είναι αντίθετη προς όσα κρίθηκαν από αυτό.....». Αναφορικά με τις αποφάσεις των Διοικητικών Δικαστηρίων επί προσφυγής, το άρθρο 198 ν. 2717/1999 προβλέπει τα εξής: «Υποχρέωση συμμόρφωσης. 1. Οι διοικητικές αρχές οφείλουν, με θετικές ενέργειες ή με αποχή από κάθε αντίθετη ενέργεια, να συμμορφώνονται προς το περιεχόμενο των αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται για διαφορές που άγονται προς επίλυση με άσκηση προσφυγής.»

Διοίκησης από κάθε ενέργεια αντιτιθέμενη προς το περιεχόμενο της απόφασης, αφετέρου δε η υποχρέωσή της να προβεί σε όλες τις θετικές ενέργειες που απαιτούνται, προκειμένου να αποκατασταθούν τα πράγματα στη νομική και πραγματική κατάσταση που ίσχυε πριν την ακυρωθείσα πράξη (ενδεικτικά: ΣΤΕ 914/2013, 4775, 4016/2012, ΝΣΚ 12/2019 σκ. 21, 410/2011 σκ. II, , Επ. Σπηλιωτόπουλος «Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου» εκδ. 2005 παρ. 569-571). Πράγματι, τόσο η αποχή όσο και οι θετικές ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί η Διοίκηση, προκειμένου να πραγματώσει ουσιαστικά το περιεχόμενο μιας ακυρωτικής απόφασης στοιχούνται προς τον όρο «συμμόρφωση», είναι δε δυνατόν να προκύπτουν και από τις αιτιολογίες αυτής. Ενδεικτικά, σε περίπτωση ακύρωσης μιας διοικητικής πράξης για παράλειψη ουσιώδους τύπου, η Διοίκηση οφείλει να θεωρήσει την πράξη ως μη υπάρχουσα στο νομικό κόσμο, χωρίς, ωστόσο, να δεσμεύεται από το διατακτικό να εκδώσει νέα. Στην περίπτωση όμως επανέκδοσης της πράξης, οφείλει να μην επαναλάβει τη δικαστικά διαπιστωθείσα πλημμέλεια και αυτό όχι κατ' εκτέλεση του διατακτικού αλλά κατά «συμμόρφωση» προς τη δικαστική απόφαση και μάλιστα προς τις σκέψεις και αιτιολογίες αυτής (ΣΤΕ 3381/2006, Β. Χατζητζανής "Η κατά τον ν. 3068/2002 συμμόρφωση της Διοικήσεως προς τις δικαστικές αποφάσεις" ΔιΔικ. 2003, τόμος ΙΕ' τεύχος 1 σελ. 563 επ.).

11. Από τα ανωτέρω παρέπεται ότι η αναφορά του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3068/2002 σε «αποφάσεις που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης» βρίσκει ευθεία εφαρμογή στο πεδίο των ακυρωτικών αποφάσεων των Διοικητικών Δικαστηρίων. Και τούτο, αφενός μεν διότι οι σχετικές δικονομικές διατάξεις των άρθρων 50 π.δ. 18/1989 και 198 ΚΔΔ, περιέχουν ρητή αναφορά του όρου «συμμόρφωση», αφετέρου δε διότι ο όρος «συμμόρφωση» προσιδιάζει στη φύση της ακύρωσης περισσότερο από ότι ο όρος «εκτέλεση». Επιπλέον, η «συμμόρφωση» ως έννοια ευρύτερη της έννοιας της «εκτέλεσης», ανταποκρίνεται στο μεγαλύτερο εύρος των υποχρεώσεων (πράξεων και παραλείψεων) στις οποίες πρέπει να προβεί η Διοίκηση, προκειμένου να πραγματώσει μια ακυρωτική δικαστική απόφαση (ΝΣΚ 318/2019, 1/2016 σκ.8, ΝΣΚ 157/2014 σκ. IV, 223/2009 σελ. 4, Ν.Β. Χατζητζανής ο.α., Αθ. Ράντος – Ν. Παπασπύρου «Η συμμόρφωση της διοίκησης στις δικαστικές αποφάσεις» εκδ. 2006, σελ. 11 επ., Στ. Καλογήρου, «Η συμμόρφωση της

Διοίκησης στις ακυρωτικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας και των Διοικητικών Δικαστηρίων», Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου «Η συμμόρφωση της διοίκησης προς τις εθνικές δικαστικές αποφάσεις» Δικαιώματα του Ανθρώπου 2012, τόμος 14, τεύχος 53, σελ. 13 επ., Σ. Κτιστάκη «Η συμμόρφωση της Διοικήσεως στις αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων των διοικητικών δικαστηρίων μετά την αναθεώρηση του 2001, ΤοΣ 3/2007 σελ. 813). Ενόψει αυτών, παρέπεται ότι η 5479/2019 απόφαση του Πολιτικού Εφετείου Αθηνών, που προβληματίζει την υπηρεσία, δεν ανήκει στις αποφάσεις «που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης», κατά το άρθρο 1 ν. 3068/2002.

12. Αναφορικά με τη δεύτερη κατηγορία δικαστικών αποφάσεων του άρθρου 1 ν. 3068/2002, ήτοι τις «εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις» αποφάσεις, επισημαίνονται τα εξής: η εκτελεστότητα είναι η δυνατότητα πραγμάτωσης του κριθέντος δικαστικά δικαιώματος, μέσω της διαδικασίας, των οργάνων και των μέσων που προβλέπουν οι οικείες διατάξεις περί αναγκαστικής εκτέλεσης. Στο χώρο των αποφάσεων των Πολιτικών Δικαστηρίων, η έννοια απαντάται στο άρθρο 904 παρ. 2 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, το οποίο, υπό τον τίτλο «*τίτλοι εκτελεστοί*», προσδίδει εκτελεστότητα σε κατηγορίες εγγράφων, με σημαντικότερη κατηγορία αυτή των τελεσίδικων καταψηφιστικών αποφάσεων. Συνεπώς, κατά τον κανόνα³, όταν μια απόφαση πολιτικού δικαστηρίου δεν μπορεί πλέον να προσβληθεί με τα τακτικά ένδικα μέσα της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης (ΚΠολΔ 321), παρέχεται στον νικήσαντα διάδικο η δυνατότητα να πραγματοποιήσει το περιεχόμενο αυτής, κατά τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης.⁴

13. Παρατηρείται, ωστόσο, ότι, ειδικά για την εκτέλεση μιας δικαστικής απόφασης πολιτικού δικαστηρίου κατά του Δημοσίου, η τελεσιδικία δεν εξοπλίζει, κατά κανόνα, τη δικαστική κρίση με εκτελεστότητα. Και τούτο διότι,

³ Εξαιρέση εισάγει η διάταξη του άρθρου 763 ΚΠολΔ στην εκουσία δικαιοδοσία.

⁴ Στο χώρο του Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου ο όρος «εκτελεστότητα» απαντάται στο άρθρο 199 ΚΔΔ σχετικά με τις καταψηφιστικές αποφάσεις των τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων (τελεσίδικες, ανέκκλητες και προσωρινά εκτελεστές) επί αγωγών του ν. 2717/199, για τις οποίες ορίζεται ότι «*αποτελούν τίτλο εκτελεστό κατά το άρθρο 904 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας*» [πρβλ ΣτΕ 3141/2006 (Ολ), 17/2010 (Συμβ) και ΝΣΚ 157/2014 (Ολ) σκ. IV 1 πλειοψ., που δέχονται ότι το άρθρο 1 παρ. 1 ν. 3068/2002 αφορά στις «εκτελεστές» αποφάσεις των Διοικητικών Δικαστηρίων επί αγωγών τόσο καταψηφιστικών όσο και αναγνωριστικών].

με το άρθρο 19 ν. 1715/1951, ο νομοθέτης, απαίτησε αυξημένο βαθμό δικονομικής ωριμότητας για την εκτέλεση σε βάρος του Δημοσίου και προσέδωσε εκτελεσιμότητα μόνο σε αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις κατ' αυτού. Η εν λόγω διάταξη, που ορίζει ότι τόσο η προθεσμία του Δημοσίου προς άσκηση αναίρεσης όσο και η άσκηση αυτής αναστέλλουν την εκτέλεση απόφασης κατά του Δημοσίου, εξακολουθεί να είναι ισχυρή, αφού δεν έχει καταργηθεί ούτε από το ν. 3068/2002 ούτε από άλλη διάταξη, προς αυτή δε στοιχείται και η νεότερη διάταξη της παρ. 21 του άρθρου ένατου του ν. 4057/2012, που προβλέπει περί της ολοκλήρωσης διαδικασίας διορισμού προσωπικού ΙΔΑΧ σε εκτέλεση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης. [ΑΠ (Συμβ) 20, 9, 6, 5/2016, 13, 7/2015, 369/2014, 4/2013, 199/2007, 92/2014 ΝΣΚ 1/2016 σκ. 12, 142/2016 σκ. 9, 466/2012 σκ. 5α].⁵

14. Συνοψίζοντας, από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3068/2002, που ορίζει ότι υποχρέωση συμμόρφωσης της Διοίκησης παράγουν οι «εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις» αποφάσεις και του άρθρου 19 ν. 1715/1951 που ορίζει ότι μόνο οι αμετάκλητες αποφάσεις εκτελούνται σε βάρος του Δημοσίου, παρέπεται ότι, ως αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων που, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 ν. 3068/2002, είναι «εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις» σε βάρος του Δημοσίου, νοούνται οι αμετάκλητες αποφάσεις. Με την θέση αυτή τάσσεται και η νομολογία του Συμβουλίου Συμμόρφωσης του Αρείου Πάγου, σύμφωνα με την οποία το αμετάκλητο αποτελεί «αναγκαία προϋπόθεση» για να διαπιστωθεί η μη συμμόρφωση της Διοίκησης (ΑΠ Συμβ 17/2015) και ότι αν αυτό δεν αποδειχθεί, η σχετική αίτηση είναι απορριπτέα (βλ. 20/2016, 13/2015, 14/2016, εκδοθείσες επί υποθέσεων με πραγματικό όμοιο με αυτό του ερευνώμενου ερωτήματος).

15. Κατόπιν των προεκτεθέντων, σαφώς προκύπτει ότι η 5479/2019 απόφαση του Πολιτικού Εφετείου Αθηνών, κατά της οποίας εκκρεμεί η συζήτηση της αναίρεσης του Δημοσίου, δεν ανήκει στις αποφάσεις που είναι «εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις» σε βάρος του Δημοσίου,

⁵ Άρθρο ένατο παρ. 21 ν. 4057/2012: «21. Η ολοκλήρωση των διαδικασιών πρόσληψης ή διορισμού ..... πραγματοποιείται κατόπιν έκδοσης απόφασης κατανομής του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης.... Απόφαση κατανομής απαιτείται και για ... για τους διοριστέους σε εκτέλεση αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων, ...»

σύμφωνα με το άρθρο 1 ν. 3068/2002 [επίσης πρβλ ΑΠ (Συμβ) 9, 6, 5/2016, 4/2013, contra η ΝΣΚ 210/2010).

16. Περαιτέρω, η υπηρεσία προβληματίζεται σχετικά με το αν υποχρεούται να συμμορφωθεί προς την 5479/2019 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου, λόγω του δεδικασμένου των κρίσεων αυτής. Επί του ζητήματος επισημαίνονται τα εξής: Από τις διατάξεις των άρθρων 321, 322 και 324 ΚΠολΔ, συνάγεται, ότι η τελεσίδικη απόφαση, ανεξάρτητα από την ορθότητα των κρίσεών της, παράγει δεδικασμένο, το οποίο απαγορεύει στους μεν διαδίκους να αμφισβητήσουν δικαστικά το δικαίωμα που ήδη κρίθηκε, στα δε Πολιτικά Δικαστήρια (απαγορεύει) να επανακρίνουν το δικαίωμα αυτό, ωστόσο δεν υποχρεώνει τη Διοίκηση σε συμμόρφωση. Και τούτο διότι, η υποχρέωση της Διοίκησης να συμμορφωθεί προς μια δικαστική κρίση δεν είναι συνέπεια του δεδικασμένου αλλά της εκτελεστότητας της απόφασης. Στις περιπτώσεις που ο νόμος προσδίδει εκτελεστότητα στην απόφαση, όταν αυτή καταστεί τελεσίδικη, τότε το δεδικασμένο και η εκτελεστότητα εκκινούν ταυτόχρονα. Στις περιπτώσεις όμως που ο νόμος προσδίδει εκτελεστότητα στις αμετάκλητες αποφάσεις, τότε το μεν δεδικασμένο γεννάται με την τελεσιδικία της απόφασης και ισχύει έως και την έκδοση αμετάκλητης κρίσης, η δε εκτελεστότητα αφετηριάζεται από την τελευταία. Συνεπώς, απόφαση Πολιτικού Δικαστηρίου κατά του Δημοσίου παράγει δεδικασμένο από την τελεσιδικία της, μόνο όμως όταν επικυρωθεί αμετάκλητα η σχετική δικαστική κρίση θα γεννηθεί υποχρέωση της Διοίκησης να συμμορφωθεί προς όσα κατελήφθησαν από το -ήδη από την τελεσιδικία παραχθέν- δεδικασμένο (ΑΠ 56, 33/2019, 1559/2017, , ΝΣΚ 79/2016 σκ. 11, 466/2012 σκ. 5α, Δ.Γ. Κονδύλης «Το Δεδικασμένο» β' εκδ σελ. 247 επ.).

17. Από τα αναφερόμενα στην προηγούμενη σκέψη προκύπτει ότι η 5479/2019 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών, ως τελεσίδικη, παράγει δεδικασμένο που δεσμεύει τους διαδίκους σχετικά με ότι η έννομη σχέση που συνδέει την Γ.Π. με το Δημόσιο είναι η σχέση εξαρτημένης εργασίας ΙΔΑΧ και ότι το Δημόσιο υποχρεούται να αποδέχεται τις υπηρεσίες της (ΑΠ 831/2015). Το δεδικασμένο αυτό δεν υποχρεώνει τη Διοίκηση σε συμμόρφωση προς τα ανωτέρω, υποχρέωση που θα γεννηθεί μόνο στην περίπτωση απόρριψης της ασηκθείσας αναιρέσης του Δημοσίου, οπότε η

5479/2019 απόφαση θα καταστεί αμετάκλητη και εκτελεστή (ΝΣΚ 142/2016 σκ. 9, 1/2016 σκ. 10, 79/2016 σκ. 11, 466/2012 σκ. 5α).

Απόφαση

18. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε το Ε' Τμήμα ΝΣΚ γνωμοδοτεί ως εξής:

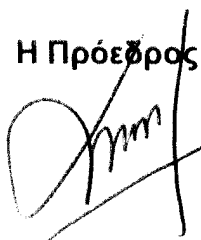
-στο α' υποερώτημα ότι η 5479/2019 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών δεν υποχρεώνει τη Διοίκηση σε συμμόρφωση ούτε ως απόφαση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 3068/2002 ούτε ως τελεσίδικη απόφαση και

-στο β' υποερώτημα ότι παρέλκει η απάντηση, ενόψει της αρνητικής απάντησης στο α' υποερώτημα.

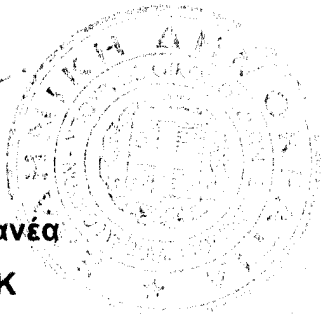
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 26-6-2020

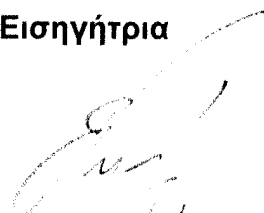
Η Πρόεδρος

Μεταξία Ανδροβιτσανέα
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

Ευθυμία Ε. Γκάρανη
Πάρεδρος ΝΣΚ